

NÁCI MILLIÁRDOSOK

NÉMETORSZÁG LEGGAZDAGABB DINASZTIÁINAK
SÖTÉT TÖRTÉNETE

David de Jong

A fordítás alapja
Nazi Billionaires: The Dark History of Germany's Wealthiest Dynasties

Copyright © 2022 by David de Jong
Published by special arrangement with HarperCollins Publishers LLC
Fordította: © Csáki Judit, 2022

Szakmailag lektorálta: Dr. Ungváry Krisztián
Szerkesztette: Komor Kata

Borítóterv: Tabák Miklós

A könnyebb azonosíthatóság kedvéért az alábbi városoknak a könyvben
a ma ismert elnevezését használtuk. Zárójelben itt jelezzük, mi volt a nevük a náci éra idején.
Poznań (Posen), Gdańsk (Danzig), Łódź (Litzmannstadt).

HVG Könyvek, Budapest, 2022
Kiadóvezető: Budaházy Árpád
Felelős szerkesztő: Hungler Tímea
www.hvgkonyvek.hu

ISBN 978-963-565-194-8

Minden jog fenntartva. Jelen könyvet vagy annak részleteit tilos reprodukálni,
adatrendszerben tárolni, bármely formában vagy eszközzel – elektronikus, fényképeseti úton
vagy más módon – a kiadó engedélye nélkül közölni.

Kiadja a HVG Kiadó Zrt., az 1795-ben alapított Magyar Könyvkiadók
és Könyvterjesztők Egyesülésének tagja.
Felelős kiadó: Szauer Péter

Nyomdai előkészítés: Kedves László

Nyomás: Central Dabasi Nyomda Zrt.
Felelős vezető: Balizs Attila

*Nagyszüleim, Alice és Hans, Hannie és John szeretett emlékének,
mert ellenálltak, túléltek és boldogultak,
és a lehető legjobb életet biztosították a családjuknak*

Ragadozói a világnak, miután mindent feldúltak, és már nincs számukra föld, most a tengert kutatják; ha gazdag az ellenség, telhetetlenségéből, ha szegény, becsvágyból; sem Kelet, sem Nyugat nem lakatta jól őket: egyedüliek a világon, akik a kincseket és a nincstelenséget egyforma szenvedéllyel áhítazzák. Elhurcolni, gyilkolni, rabolni – hazug névvel ezt mondják birodalomnak, és ahol pusztaságot teremtenek, békének.

TACITUS: *Iulius Agricola élete*
(Borzák István fordítása)

TARTALOM

Térképek	10
Szereplők	15
Prológus: A találkozó	19
Bevezető	23
I. rész: „Teljesen átlagos”	29
II. rész: „A nemzetiszocialista vadászat hamarosan véget ér”	79
III. rész: „A gyerekekből immár férfiak lettek”	129
IV. rész: „Te tovább élsz”	167
V. rész: Kilenc nulla	217
VI. rész: Az elszámolás	247
Epilógus: A múzeum	279
Függelék: Családfák	281
Köszönetnyilvánítás	285
A forrásokról	287
Jegyzetek	293
Rövidítések	321
Képjogok	323
Név- és tárgymutató	325

SZEREPLŐK

A Quandtok

Günther Quandt: a családfő, gyáriparos

Horst Pavel: Günther jobbkeze

Toni Quandt: Günther első felesége, Herbert anyja

Magda Goebbels: Günther második felesége, Harald anyja

Ello Quandt: Günther sógornője, Magda legjobb barátnője,
Harald keresztanyja

Harald Quandt: Magda és Günther egyetlen fia

Gabriele Quandt: Harald lánya

Herbert Quandt: Günther legidősebb fia, a BMW megmentője

Susanne Klatten: Herbert legkisebb lánya, a BMW örököse

Stefan Quandt: Herbert legkisebb fia, a BMW örököse

A Flickek

Friedrich Flick: a családfő, gyáriparos

Otto Steinbrinck: Friedrich jobbkeze

Otto-Ernst Flick: Friedrich legidősebb fia

Muck, Mick és Dagmar Flick: Otto-Ernst gyerekei

Friedrich Karl Flick: Friedrich legfiatalabb fia

Eberhard von Brauchitsch: Friedrich Karl legjobb barátja

Ingrid Flick: Friedrich Karl özvegye

A von Finckek

Id. August von Finck: a családfő, privátbankár

Kurt Schmitt: az Allianz vezérigazgatója, a birodalmi gazdasági kapcsolatok
minisztere

Ifj. August „Gustl” von Finck: befektető
 Ernst Knut Stahl: Gustl jobbkeze

A Porsche–Piëchek

Ferdinand Porsche: családfő, a Volkswagen és a Porsche megalkotója
 Anton Piëch: Ferdinand veje, Louise férje
 Ferry Porsche: Ferdinand egyetlen fia, SS-tiszt
 Louise Piëch: Ferdinand lánya, Anton felesége

Az Oetkerek

Richard Kaselowsky: a családfő, a Dr. Oetker vezérigazgatója
 Rudolf-August Oetker: Kaselowsky nevelt fia, a Waffen-SS tisztje
 Rudolf von Ribbentrop: Rudolf-August legjobb barátja, a Waffen-SS tisztje

Adolf Hitler: a Führer.

A legmagasabb rangú nácik

Joseph Goebbels: náci propagandaminiszter, Magda férje, Harald nevelőapja
 Hermann Göring: *Reichsmarschall* (birodalmi marsall), a náci gazdaság
 fő döntéshozója
 Heinrich Himmler: *Reichsführer-SS* (SS-birodalmivezető), a holokauszt
 fő szervezője
 Hjalmar Schacht: a Reichsbank elnöke és birodalmi gazdasági miniszter
 Walther Funk: birodalmi gazdasági miniszter és a Reichsbank elnöke
 Otto Wagener: Hitler gazdasági tanácsadója
 Wilhelm Keppler: Hitler gazdasági tanácsadója, Kranefuss nagybátyja
 Fritz Kranefuss: Himmler Baráti Körének megszervezője, Keppler unokaöccse

Az üldözöttek

Adolf Rosenberger: a Porsche társalapítója
 Johanna és Fritz Heine: Johanna üzletasszony, Fritz sebész
 Hahn család: üzletemberek
 Julius és Ignaz Petschek örökösei: üzletemberek

Willy Dreyfus: privátbankár

Louis von Rotschild: privátbankár

Az amerikaiak

Telford Taylor: a nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék főügyésze

John J. McCloy: a megszállt Németország amerikai főbiztosa

A Reimann família

Albert Reimann: családfő, a Joh. A. Benckiser (JAB) vegyigyár
vezérigazgatója

Peter Harf: a JAB elnöke, a család bizalmasa

Wolfgang Reimann: Albert legidősebb fia

PROLÓGUS: A TALÁLKOZÓ

És ott álltak, szenttelenül,
mint huszonnégy számológép, a Pokol kapujában.¹

ÉRIC VUILLARD: *The Order of the Day*

A meghívás négy napja érkezett távirat formájában, és nem hagyott kétségeket. A főváros küldte. 1933. február 20-án, hétfő délután 6-kor a náci Németország nagyjából két tucat leggazdagabb és legnagyobb befolyással bíró üzletembere megérkezett – gyalog vagy sofőr vezette autón – egy találkozóra Berlin kormányzati és üzleti negyedének központjába, a Reichstag elnökének, Hermann Göringnek a hivatali rezidenciájára.² A résztvevők közt volt Günther Quandt textilgyárosból lett fegyver- és akkumulátor-iparmágnás; Friedrich Flick acélmágnás; báró August von Finck bajor pénzügyi mogul; Kurt Schmitt, az Allianz biztosítási óriáscég vezérigazgatója; az IG Farben és a Wintershall kálium-karbonát-ipari óriáscég vezetői; és Gustav Krupp von Bohlen und Halbach, aki házasság révén lett a Krupp acélbirodalom elnöke.

Három hónappal e találkozó előtt ragadta magához a hatalmat Adolf Hitler Németországban, amikor is egy háttéralkut követően Paul von Hindenburg kinevezte kancellárnak. És most a náci párt vezetője feltehetően „el akarta magyarázni politikáját” az iparmágnások, bankárok, vezetők és örököseik csoportjának.³ Az üzletemberek abban reménykedtek, hogy megnyugtatják őket az új német kormány várható gazdasági irányvonalával kapcsolatban. Nem így lett. Hitlernek megvoltak a tervei a találkozót – és az országot illetően is.

Az üzletemberek pontosan érkeztek Göring fejedelmi, homokvörös rezidenciájára a berlini Spree déli partjára, a Reichstag szomszédságába. De megváratták őket – amihez a türelmetlen mogulok nem voltak hozzászokva, és nem is tetszett nekik. Göring, a házigazda késett, és csak a tervezett kezdés után 15 perccel köszöntötte őket. Mögötte Walther Funk jött, Hitler kormányának köpcös, kopaszodó sajtófőnöke.⁴ Az új kancellár még később érkezett. Hitlert

Otto Wagener, a gazdasági főtanácsadója kísérte. A ceremóniamester Hjalmar Schacht volt, a Reichsbank egykori elnöke. (Funk, Schacht, Göring és az Allianz vezérigazgatója, Schmitt, Hitler négy leendő gazdasági minisztere tartózkodott együtt a szobában.) A találkozó a tisztviselők többéves kemény munkájának csúcspontja volt – évek óta ápolgatták a kapcsolatokat a mágnásokkal, lelkesítették őket Hitler ügyéért.

Hitler, miután kezét rázott az üzletemberekkel, belevágott egy zavaros, kilencvenperces beszédbe, szünet és jegyzetek nélkül. De ahelyett, hogy az ígért irányvonalról beszélt volna, átfogó elemzést adott a konkrét politikai pillanatról. 1918 katasztrofális fordulópontra volt a német történelemben: a Német Birodalom vereségével az I. világháborúban és az orosz kommunista forradalommal. Hitler úgy látta, eljött az idő a jobb- és baloldal közti végzetes harc lezárásának.⁵

Azáltal, hogy a mogulok támogatták a Führerré emelését – érvelt –, valójában magukat, a saját cégüket és vagyonukat támogatták. „Magánvállalkozást nem lehet a demokrácia korában fenntartani” – mondta a 43 éves kancellár.⁶ „Ez csak akkor képzelhető el, ha az embereknek a tekintélyről és a személyiségről szilárd elképzeléseik vannak. Minden pozitív, jó és értékes dolog, amit a világban a gazdaság és a kultúra területén elértek, kizárólag jelentős személyiségeknek tulajdonítható.” Hitler nem beszélt a szakszervezetek betiltásáról, a fegyverkezésről, háborúról, sem a zsidók kiszorításáról a német életből. De engedett némi bepillantást a jövőbe: „Először teljes hatalomra kell szertennünk, ha szét akarjuk zúzni a másik oldalt.”⁷

A beszéde vége felé Hitler vázolta, hogyan következik be mindez. 1933. március 5-én, mindössze két hét múlva a német nép nemzeti választáson az ország jövőjéről szavaz – ez lesz „az utolsó választás” Hitler szerint.⁸ Így vagy úgy, de a demokrácia megbukik. Németország új kancellárja teljesen fel akarta számolni, diktatúrát építve a helyére. „Függetlenül az eredménytől – figyelmeztetett –, nem lesz meghátrálás... Csak két lehetőség van, vagy alkotmányos alapon visszaszorítani az ellenséget..., vagy más eszközökkel harcolni ellenük, ami nagyobb áldozatot követelhet.” Ha a két hét múlva bekövetkező választás nem adja meg Hitler pártjának a kívánt felhatalmazást, polgárháború lesz a jobb- és baloldal között. „Remélem, a német nép fölismeri, hogy ütött az óra” – folytatta költőien. „Ez meg fogja határozni az elkövetkező tíz, de talán száz évet is.”

A fegyver- és acélmágnás Gustav Krupp első volt az egyenlők közt az üzletemberek gyülekezetében. A 62 éves férfit a Német Birodalmi Iparszövetség (Reichsstand der Deutschen Industrie) elnökeként a többiek szószólónak jelölték, így részletes feljegyzéssel készült a gazdaságpolitikáról szervezett megbeszélésre. Ez volt az első alkalom, hogy Hitlerrel személyesen találkozott. De tekintettel arra, hogy a kancellár csak Németország demokráciájának meg-